

Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa
Polscy Żydzi dla Niepodległej (1918–1939)

Call for Papers

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, 20–21 listopada 2018 r.

Przypadająca w 2018 roku setna rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości skłania do refleksji nad wolnością i niezawisłością naszego państwa. Walka o suwerenność stanowiła główny element aktywności społeczno-politycznej Polaków przez ponad sto lat, od czasów pierwszego rozbioru Rzeczypospolitej, przez cały wiek XIX, aż po koniec pierwszej wojny światowej.

Ziemie dawnej Rzeczypospolitej zamieszkiwali nie tylko Polacy, lecz także przedstawiciele innych kultur, religii i narodów. Ważną część tego społeczno-kulturowego konglomeratu stanowili Żydzi, którzy przez wieki wspólnej egzystencji stali się integralną częścią Polski. Społeczność ta, niegdyś postrzegana przez innych jako jednolita, w okresie XVIII i XIX wieku, pod wpływem różnych prądów ideowych, m.in. frankizmu, chasydyzmu i haskali powoli się zaczęła rozwarstwiać. W czasie zaborów część jej przedstawicieli aktywnie uczestniczyła w powolnej modernizacji społeczeństwa, co znalazło swój wyraz między innymi w ich udziale w wielkich zrywach narodowowyzwoleńczych w latach 1830–1831 oraz 1863–1864. Wtedy też wśród tej grupy pojawiła się świadomość przynależności kulturowej do szeroko pojętej polskości. Sytuacja Żydów uzależniona była od tego, pod którym zaborem przyszło im żyć. Jednak dla wszystkich niezwykle doniosłym wydarzeniem stało się odzyskanie przez Rzeczypospolitą wolności w roku 1918.

Planowana konferencja ma na celu nowe, pogłębione i w miarę szerokie spojrzenie na współdział obywateli Rzeczypospolitej pochodzenia żydowskiego w działalności niepodległościowej, a następnie w odbudowie państwa w latach 1918–1939. Przejawiało się ono na różne sposoby – poprzez bezpośrednią walkę zbrojną, lecz także przez zaangażowanie w życie społeczno-polityczne i kulturalne.

Proponowane zagadnienia:

1. Stanowisko Żydów z zaboru rosyjskiego, austriackiego i pruskiego wobec niepodległości Polski.
2. Fenomen Żydów galicyjskich: między lojalnością wobec cesarza a polską racją stanu.
3. Fenomen Żydów pruskich: między przywiązaniem do kultury niemieckiej a polskością.
4. Żydzi w Legionach Polskich.
5. Pogrom lwowski. Przebieg i reperkusje propagandowe.
6. Przejawy antysemityzmu w II Rzeczypospolitej.
7. Postawy Żydów podczas wojny polsko-bolszewickiej.
8. Żydzi w sejmie i senacie II RP.
9. Udział Żydów w życiu gospodarczym II RP.
10. Żydzi w administracji państwowej II RP.
11. Żydzi w wolnych zawodach – ich znaczenie dla odrodzenia państwowości polskiej.
12. Żydzi w wojsku II RP.

13. Józef Piłsudski a sprawa żydowska.
14. Roman Dmowski a sprawa żydowska.
15. Sprawa polska w prasie żydowskiej II RP.
16. Niepodległość Polski w żydowskiej literaturze powstającej w językach polskim, jidysz, hebrajskim.
17. Obraz Legionów i Piłsudskiego w literaturze i czasopiśmiennictwie żydowskim.
18. Wkład pisarzy i artystów pochodzenia żydowskiego do dorobku kulturowego II Rzeczypospolitej.
19. Sztuka żydowska wobec bohaterów walk o niepodległość i wydarzeń 1918 r.

Prosimy o przesyłanie propozycji referatów (wraz z abstraktem liczącym do 500 słów) odnoszących się do powyższej tematyki do 15 maja 2018 r. na adres Pracowni Literatury Polsko-Żydowskiej KUL: plpz@kul.pl. Informacja o akceptacji wystąpienia oraz program konferencji zostaną podane do 25 maja 2018 r.

Organizatorzy nie pobierają opłaty konferencyjnej i zapewniają obiady podczas trwania konferencji. Uczestnicy pokrywają we własnym zakresie jedynie koszty noclegu.

Organizatorzy
dr hab. Sabina Bober (KUL)
dr Agnieszka Karczewska (KUL) – sekretarz konferencji
dr hab. Adam Kopciowski (UMCS)
dr hab., prof. URz Wacław Wierzbieniec (URz)
prof. dr hab. Sławomir Jacek Żurek (KUL) – kierownik konferencji